ח: יציאות השבת פרק ראשון שבת

עין משפט נר מצוה

מו א מיי׳ פ״ו מהלכות שבת הלכה ט׳ טוש״ע או״ח סי׳ שמ סעיף ב׳:

מז ב מיי׳ שם הלכה י׳ טוש״ע שם סעיף ג׳:

מח ג מיי׳ פ״ז מהל׳ שבת הלכה מ׳:

מט ד מיי׳ פ״ג מהל׳ שבת הלכה יח׳:

נ ה מיי׳ פ״ד מהלכות שבת הלכה ב׳ טוש״ע או״ח סי׳ שמה סעיף יט:

נא ו מיי׳ שם הל׳ טו׳:

נב ז מיי׳ פ״ו מהל׳ שבת הלכה יד׳:

מוסף רש״י

לא גזרו עליו בין השמשות. דכיון דכך דרכה בשבת מקיפה היא ושבות לכ״ע. וכמה הוא רקק מים. כתב שיתני דעתך דהכי ס״ד היא ולא נעשה כרמלית (ביצה ד׳ ב׳). והילוך על ידי הדחק שמיה הילוך. תד למימרא דלר׳ מאיר דבעלין להלך כי פטור כי רבעלין להלך כי חייב, ולת״ק דהילוך ע״י הדחק הוא, יחד לתמהניהו דהיקל הילוך ע״י הדחק שמיה הילוך, אבל משמיה דרבי יוחנן נותנת השפה ברה״ר, ת״ק דמחיל לתלמוד כיה כותחת ושולהת לה הרי תשמיש מיהו הכא נותנת השפה ברה״ר, כשעמד ע׳ שהרכיס מכפיין עליו דלמרינן דהוי רה״ר (ביצה ק׳ ב׳). מקום שאין בו ד׳ על ד׳ טפחים. רוחב ושומד בין ד״ש לי״ש ב״ה ני הכי קיימי נינהו מן קלתך ג׳ ולאלו היה רוחב ד׳ היה נקרא רשות לעצמו ואפי כרמלית ואסור לטלטל, אבל עכשיו נקרא מקום פטור ושותר לטלטל מלטלטל לתוך עליו תשלח שלהן (ביצה כו ב). קיחל ולא נתנו מקום חשוב לאלו רשות גמורה לטלטל מתוכו ולתוכו ואפי׳ לכתחלה ולהכל שם היא ומכל מקום פטור ולא חשיב כרמלית (שבת צח ב׳). ובלבד שלא יחליפו. לא יטלנו מבית זה לבית זה ויניחנו בחצר ויטלנו משם לבית אחר, דכיון דלא הוי רשות לא הוי הפסק ואסור. ומקרי מחשבת איסור בשבת. ומיהו אי מנח ליה בחצר ואסר ליה ואזיל לביתיה שרי, דלא מקרי מחשבת איסור כיון דלא הוי הפסק (ביצה שם ב׳).

תום׳ ישנים

א) היה מצי למימר דמ״ש מפקופה מקום פטור היא דכל אמתי לא הני מקום פטור ומיהו השתא אמי לא פי דבעינן ג׳ ואינו ג׳ לפרש לישנא ד׳ ותי״ל לא כת לפרש לישנא מקום פטור ואפי׳ אמתי לא הני מקום פטור ומרחשא אמתי ליה שמיד בשוב ר׳ ירחמ״ד דהכי ס״ד אבל אין רחב ד׳ הרי מקום פטור:

מסורת הש״ס

ט) עירובין לב: לד: לה. [עמ״ש]. ב) [לקמן ק:]. ג) [לעיל ג.]. ד) עירובין ט. עג. פה: קא:. ה) עירובין נא. ע״ש עט. ע״ש ס״ה. ו) [עירובין עב.]. ז) כמו שנקוטי מיהו כאי יכן דקיימים ליה לס״ח ולאי דיקא כל״ל רש״ל. ח) [ע״ע תוס׳ הולין לו: ד״ה ולאי תשמישין]. ט) [ע״ע תוס׳ מנחות כב. ד״ה ולאי תשמישין]. י) כי׳ כס״ל.

הגהות הב״ח

(א) תי״ס ד״ה לתמר ליה וכו׳ נלעיל מפי׳ נמוך ט׳ הר ד״ה דמשתמשים בה על ידי הדחק. (ב) ד״ה לא וכו׳ כמו שיתמ׳ לקמן תוך ד׳ אמות לתמרי לעיל. (ג) ד״ה לעולם ופרק המוצא מפליגן דף לא תוס׳ ד״ה ולתמר.

לעזי רש״י

גרוויל״א [גרביל״א]. חצץ.

רב נסים גאון

זמנין משוי ליה (הוא) ברה״ר דעירובו בכרמלית ור׳ היא דאמר כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות. ועיקר דבריו של רבי בברייתא במס׳ עירובין בפרק בכל מערבין (דף סג. דתניא נתנו באילן למעלה מי׳ טפחים אין עירובו עירוב.

רבינו חננאל

ואפיקנא הילוך ע״י הדחק שמיה הילוך. תשמיש ע״י הדחק לאי שמיה תשמיש כרבא. והא דאמר רב יהודה נירוא רקנ׳, פי׳ חבילת קנים רמא וזקפה, בגוי שהריחה מוטלת (ע״ג הקרקע) והנביה הקנה האחת והאחרת מונחת ע״ג קרקע. והעמידה והשליכה אפילו כל היום לא נתחייב, שהרי לא הנביהה כלל ואינו חייב עד דעקר ונטה, הלכה היא. הא דא״ר יוחנן מקום שאין בו ד׳ על ד׳ טפחים מותר לבני רה״ר ולבני רה״י לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו משא זה לזה, ועל זה הדרך העמידנו זו הברייתא והניא אדם עומד על האסקופה נוטל מכעל הבית ונותן לו, נוטל מן העני ונותן לו, ובלבד שלא יטול מבעל הבית ויתן לעני ולא מן העני יתן לבעל הבית, כגון זה הוא שא״ר יוחנן שלא יחליפו. ולא יטול מבעל הבית ויתן לעני כו׳, ואם נטל מבעה״ב ונתן לעני או מן העני ונתן לבעה״ב פטור. ואמרינן נימא תהוי תיובתא דרבא.

נחכוון לשבות ברה״ר והניח עירובו בבור למעלה מי׳ טפחים עירובו עירוב למטה מי׳ טפחים אין עירובו עירוב היכי דמי אילימא בבור דאית ביה עשרה ולמעלה דדלאי ואותביה ולמטה דתתאי ואותביה מה לי למעלה ומה לי למטה הוא במקום אחר ועירובו במקום אחר הוא אלא לאו בבור דלית ביה עשרה וקתני עירובו עירוב אלמא תשמיש על ידי הדחק שמיה תשמיש ומשני ליה הוא ועירובו בכרמלית ואמאי קרי לה רה״ר לפי שאינה רשות היחיד וזמנין משני ליה [א]הוא ברה״ר ועירובו בכרמלית ורבי היא [ב]דאמר כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות ולא תימא דחויי קא מדחינא לך אלא דוקא קאמינא לך [ג]דתנן [ד]אם היה רקק מים ורשות הרבים מהלכת בו הזורק לתוכה ד׳ אמות חייב וכמה הוא רקק מים פחות מי׳ טפחים ורקק מים שרה״ר מהלכת בו הזורק לתוכו ד׳ אמות חייב בשלמא רקק רקק תרי זימני חד בימות החמה וחד בימות הגשמים וצריכא דאי אשמעינן בימות החמה דעבידי אינשי לקרורי נפשיהו אבל בימות הגשמים אימא לא ואי אשמעינן בימות הגשמים אגב דמטנף מקרי ונחית אבל בימות החמה לא צריכא אלא הילוך תרי זימני למה לי אלא לאו ש״מ הילוך על ידי הדחק שמיה הילוך תשמיש על ידי הדחק לא שמיה תשמיש ש״מ אמר רב יהודה [ה]האי זירזא דקני רמא וזקפיה רמא וזקפיה לא מיחייב עד דעקר ליה אמר מר [ו]אדם עומד על האסקופה נוטל מבעה״ב ונותן לו נוטל מעני ונותן לו האי אסקופה מאי אילימא [ז] אסקופת רה״ר נוטל מבעל הבית הא מפיק מרה״י לרה״ר ואלא אסקופת רה״י נוטל מן העני הא קא מעייל מרה״ר לרה״י אלא אסקופת כרמלית נוטל ונותן לכתחילה סוף סוף איסורא מיהא איתא [ח]אלא אסקופה מקום פטור בעלמא הוא כגון דלית ביה ד׳ על ד׳ וכי הא [ט]דרבי אתא רב דימי אמר רבי יוחנן מקום שאין בו ד׳ על ד׳ טפחים מותר לבני רשות היחיד ולבני רשות הרבים לכתף עליו ובלבד שלא יחליפו אמר מר ובלבד שלא יטול מבעל הבית ונותן לעני ונותן לבעל הבית [י]ואם נטל ונתן שלשתן פטורין לימא תיובתא דרבא [יא]דאמר רבא [יב]המעביר חפין מתחילת ד׳ לסוף ד׳ ברשות הרבים אע״פ שהעבירו דרך

נתכוון לשבות בשבת ברה״ר. המערב עירובו תמוהין עירובו קושה לו שניתנו אם שיהל לילך משם לכל רוח מלפים כמילו שבת שם ונרוך שיתכוון לקנות שניתנו במקום שיהל אם עירובו שם היה רוצה לחולכו שממנו כן מועיל לו עירובו לקנות שניתנו שניתה למקום פיתת גורס[ו] דהתם שייך לימים ומע״ש שהוא כתוך העיר כשקדש היום: **למעלה מי׳ טפחים עירובו עירוב.** קס״ל ליכול ליטלו בשבת: **אי נימא כבור דלים ניה ׳.** עמוק: **ומאי למעלה דדלאי ואותביה.** שהגביהו והניחו למעלה מי׳ מקרקעיתו של בור: **ומאי למעה דתתאי ואותביה.** שהשפילו והניחו למטה מי׳ התחתונים. ממאי עירובו עירוב הרי הבור רה״י הוא מפשה תוגנו ולמטה וכל שמונה כו ברה״י הוא מונח וכיון דנתכוין שהפה שניתנו ברה״ר ולא היה עירובו עירוב על שפת הבור נמלא הוא במקום אחד ועירובו במקום אחר הוא ואין יכול להוליחו מרה״י לרה״ר לאוכלו: **אלא לאו.** הלי למעלה מי׳ דקתני בבור ליה ניה ׳, וה״ק אם קרקעיתו של בור למטה מי׳ הוי הבור מלוי ׳ והוי רה״י אין עירובו עירוב כל מקום שהוא אם יש קרקעיתו של בור למעלה מי׳ דה״ל מלוי פחות מעשרה עירובו עירוב ולא תשיב ליה כמונח בכרמלית שלמת תשמיש לרבים תשיב ליה: **הוא ועירובו בכרמלית.** כגון שהיה בור זה בבקעה ונתכוין לשבות על שפתו ובור ומי כיון דלא עמוק ׳ כרמלית הוא: **ומאי קרי ליה.** נתכוון לשבות ברה״ר: **לפי שהיה רה״ר.** דלולי הואי הלי בור כתלר לפילו עמוק ׳ עירובו עירוב: **וזמנין משני ליה.** רה״ר דוקא קתני ובור שהוא פחות מי׳ כרמלית הואי כדאמרינן דלא שמיה תשמיש. ודקשיא לך היכי מלי מפיק ליה על כרחין קניית עירוב בין השמשות אימא בקקדש היום והוא ספק יום ספק לילה: **ור׳ היא דאמר.** בעירובין (דף לד:) דשבות שגזרו חכמים בחיכורי שבת לא גזרו עליה בלא בשבת ודאי ולא בין השמשות הלכך מכרמלית לרשות הרבים שבות בעלמא הוא וכין השמשות לאו ניטלו מפה ולאוכלו לפיכך קנה עירוב: **ולא דמויי קא מדחינא לך אלא דוקא קאמינא לך.** דלא שמיה תשמיש לרבים: **רקק.** גרוויל״א ומיס לפין עליו: **ורשות הרבים מהלכת בו.** שעוברין בחומו רקק כרגליהם: **פחות מי׳.** אמין המים עמוקים ׳: **חייב.** שהוא כרשות הרבים גמור: **אלא הילוך הרי זימני למה לי.** ליתני בסיפא ורקק מים שברה״ר הזורק לתוכו חייב רה״ר מהלכת בו לתשמישין דבעינן שיהא הילוך לרבים למה לי הא מרישא שמעינן ליה אלא להכי הדר מנייה דוקא שיהא הילוך לרבים דהף על גב דע״י הדחק הוא שמיה הילוך אבל אם היה צורך רבים לתשמיש לא תשיב רשות לרבים: **וירוש דקי.** מכילה של קנים מרושים: **רמא וזקפיה רמא וזקפיה.** הוליכו אמות הרבה ברשות הרבים כעין זה אלא גמלו כולו מן הקרקע אלא זקפו והשליכו וחזר וזקפו והשליכו אין זו עקירה: **אסקופה רשות הרבים.** כגון אסקופה ואין גבוה ג׳ מן הקרקע ואלו של מבוי לפנים הימנה: **רשות היחיד.** כגון שעומדת מתת המקרה או לפנים מן הלחי או גבוהה ׳ ורחבה ד׳: **אסקופה כרמלית.** הינה גבוהה ׳ אלא רחבה ד׳ היכי קתני טוטל לכתחילה סוף סוף היכול דרבנן אינה: **מקום פטור.** מקום שאין בו מרובעה על מרובעה הוא מקום מפוייס שים לו לפחות רחב קנה וגבוה ג׳ ושומד שמוך לרשות היחיד ולרה״ר והכי מוקים לה בעירובין (ע.) בגבוה ג׳: **ובלבד שלא יחליפו.** והכי נמי קתני לעיל (ו.) ובלבד שלא יטול מן העני ויתן לבעל הבית:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com